

Rep. 6458

nr 3

De Voorzitter van de rechtbank van koophandel te Hasselt, zetelend als rechter in KORT GEDING, heeft het volgend bevel uitgesproken :

in zake :

C/88/97 - <1. [redacted] >, - Prins -, student, wonende te [redacted]
 <2. [redacted] >, - Prins -, student, wonende te [redacted]
 <3. [redacted] >, - Prins -, gedomicilieerd te [redacted]
 [redacted] 5 en zijn echtgenote [redacted], gedomicilieerd te [redacted]
 in hun hoedanigheid van wettelijke beheerders van het vermogen van hun minderjarige kinderen : de Prins en Prinsesse [redacted]
 aanleggende partijen, verschijnende door meester [redacted] loco meester [redacted], advocaat te [redacted] besluitende en pleitende in het Nederlands;

tegen :

< [redacted] NV >, met zetel te [redacted] HR. Hasselt :
 verwerende partij, verschijnende door meester [redacted] loco meester [redacted]
 advocaat te [redacted] besluitende en pleitende in het Nederlands;

en inzake :

Rep. 6459

AR. C/97/97 - <1. [redacted] >, - Prins -, student,
 <2. [redacted] >, - Prins -, student,
 beiden gedomicilieerd te [redacted]
 <3. [redacted] >, - Prins -, gedomicilieerd te [redacted]
 [redacted] en zijn echtgenote [redacted] gedomicilieerd te [redacted]
 [redacted] Merode, in hun hoedanigheid van wettelijke
 beheerders van het vermogen van hun minderjarige kinderen : de Prins en Prinsessen
 [redacted], alle drie gedomicilieerd te [redacted]
 aanleggende partijen in tussenkomst, verschijnende door meester [redacted] loco meester
 [redacted] advocaat te [redacted] besluitende en pleitende in het
 Nederlands;

tegen :

bedrijfsrevisor, in zijn hoedanigheid van commissaris van de NV [redacted] wonende te [redacted] /A; verwerende partij in tussenkomst, verschijnende door meester [redacted] loco meester [redacted], advocaat te [redacted] besluitende en pleitende in het Nederlands;

en in aanwezigheid van :

< [redacted] NV >, met zetel te [redacted] HR. Hasselt : 80. [redacted] oorspronkelijk verwerende partij, verschijnende door meester [redacted] loco meester [redacted], advocaat te [redacted] besluitende en pleitende in het Nederlands;

volgt het bevelschrift.

Bij inleidend exploit van het ambt van Buntinx L., plaatsvervangster van gerechtsdeurwaarder [redacted] dd. 29 september 1997 lieten eisers dagvaarding, uitreiken in kort geding aan NV [redacted] teneinde : verweerster toegang te verlenen tot al haar maatschappelijke documenten en o.a. tot :

- het volledige bosbeheerplan,
- alle rekeninguittreksels en facturen vanaf het boekjaar 1992 tot op heden,
- alle contracten betreffende de vennootschap vanaf het boekjaar 1992 tot op heden,

verweerster te veroordelen om eisers toe te laten kopies van de boven vermelde documenten te nemen op straffe van een dwangsom van 10.000,-fr per dag vertraging in de uitoefening van de tussen te komen beschikking vanaf de betekening ervan, verweerster zich bovendien te horen veroordelen tot de gerechtelijke intresten en de kosten.

Bij exploit van het ambt van [redacted], plaatsvervanger van gerechtsdeurwaarder [redacted] dd. 14 oktober 1997 lieten eisers dagvaarding uitreiken in kort geding aan de heer [redacted], bedrijfsrevisor, in tussenkomst teneinde de heer [redacted] te veroordelen toegang te verlenen tot dezelfde documenten op straffe van een dwangsom van 10.000,-fr per dag vertraging.

Bij conclusies neergelegd ter griffie op 27 oktober 1997 hebben eisers in ondergeschikte orde gevorderd overeenkomstig art. 191 Venn.W. een in bosbeheer gespecialiseerde deskundige aan te stellen met als opdracht :

- het bosbeheerplan en alle maatschappelijke documenten i.v.m. het bosbeheer, o.a. alle facturen, in te zien,
- een uitvoerig verslag op te stellen over het bosbeheer door de huidige bestuurders en over de rentabiliteit van de bossen van de vennootschap,
- na te gaan of de verrichtingen tussen de vennootschap en de NV [redacted] sinds 1992 regelmatig zijn en met de marktprijzen overeenstemmen.

Ter zitting van 7 november 1997 is Mr. [REDACTED] verschenen voor eisers, Mr. [REDACTED] gepleit. [REDACTED] hebben hun vroeger neergelegde conclusies gehandhaafd. Mrs [REDACTED] en [REDACTED] hebben een dossier neergelegd.

De zaak werd ter zitting van 7 november 1997 in voortzetting gesteld op de zitting van 28 november 1997 teneinde partijen alsnog door een aandelenruil toe te laten aan het geding een einde te stellen.

Bij gebreke van akkoord werd de zaak op 28/11/97 in beraad genomen.

Bij verzoekschrift neergelegd ter griffie op 02/12/97 hebben eisers de heropening der debatten gevraagd omwille van een nieuw stuk, te weten een schrijven van de gedelegeerd-bestuurder van NV [REDACTED] dd. 27/11/97 maar dat eisers pas op 29/11/97 bereikte en waarbij de gedelegeerd-bestuurder besliste niet te antwoorden op de vragen gesteld op de buitengewone algemene vergadering van 22 oktober 1997 omdat zij geen deel uitmaakten van de punten van de dagorde van die vergadering maar betrekking hadden op de balans en resultatenrekening van 1996, welke werden goedgekeurd op de algemene vergadering van 5 mei 1997.

Het verzoekschrift werd bij gerechtsbrief dd. 3 december 1997 ter kennis gebracht van de verwerende partijen.

Binnen de 8 dagen hebben de verweerders geen opmerkingen laten kennen.

IN FEITE :

Eisers zijn minderheidsaandeelhouders van NV [REDACTED]. Deze vennootschap bezit een aanzienlijk patrimonium aan onroerende goederen.

Verweerder in tussenkomst is commissaris-revisor van de NV [REDACTED]

Op 4 april 1997 brachten eisers overeenkomstig art. 190 quater Venn.W. een vordering voor ons ertoe strekkend dat B.V [REDACTED] (meerderheidsaandeelhouder) haar aandelen in NV [REDACTED] zou overnemen.

De eis werd ongegrond verklaard bij vonnis dd. 16 juli 1997, naar eisers in het exploit van 29 september 1997 voorhouden omdat zij geen bewijs hadden geleverd noch bewijsaanbod hadden gedaan van het slecht beheer van NV [REDACTED].

Eisers houden voor dat de toegang tot de maatschappelijke documenten en de mogelijkheid om er copie van te nemen onontbeerlijk is om het slecht beheer te kunnen bewijzen en dat NV [REDACTED] hen met alle middelen tracht te beletten hun recht van toezicht op het beheer uit te oefenen.

Zij verwijzen daarbij naar een incident van 14 februari 1994 waarbij de politie van Westerlo is moeten tussen komen, hoewel zij op die ene dag inzage kregen van alle stukken maar het hun verboden werd daarvan fotokopies te nemen.

Onmiddellijk na dit incident heeft NV [REDACTED] een commissaris aangesteld volgens eisers om te beletten dat zij opnieuw hun recht van toezicht persoonlijk zouden proberen uit te oefenen.

Na ons vonnis van 16/07/97 hebben eisers NV [REDACTED] verzocht toegang te verlenen tot de maatschappelijke documenten bij brieven van 31 juli 1997 en herinneringsbrieven dd. 19 augustus en 4 september 1997, zij zijn immers van oordeel dat art. 64 § 2 al. 2 Venn.W., iedere vennoot de toegang toekent tot de maatschappelijke documenten, niettegenstaande enige andersluidende bepaling, als er geen commissaris is, hetgeen betekent dat het mogelijk wordt dat als er een commissaris benoemd is door statutaire bepaling het recht van toezicht te beperken. Nu dit niet het geval is zouden eisers hun recht op toezicht behouden.

Eisers houden voor dat de toegang tot de maatschappelijke documenten van NV [REDACTED] sinds ons vonnis van 16 juni 1997 niet alleen in belang van eisers maar ook in het belang van de vennootschap is, hoe vlugger eisers toegang tot de maatschappelijke documenten zullen krijgen, hoe vlugger zij de onontbeerlijke maatregelen kunnen nemen om de toestand te deblokken, bijvoorbeeld door het voeren van een procedure in ontbinding of van een nieuwe procedure volgens art. 190 quater.

Zij stellen dat de toegang tot de maatschappelijke documenten eisers de gelegenheid zal geven een efficiënte druk uit te oefenen op het bestuur van de vennootschap, het zal hun tevens toelaten om de opportuniteit van een procedure in aansprakelijkheid tegen de bestuurders te kunnen inschatten (art. 66 bis Venn.W.).

Na de inleiding van het geschil vond de buitengewone algemene vergadering plaats van 22 oktober 1997. Op de dagorde stond o.m. :

3. Slecht beheer van de vennootschap.
4. Ontslag van de huidige bestuurder.
6. Ontslag van de huidige commissaris.
7. Afgifte aan de minderheidsaandeelhouders van kopies van boekhoudkundige en maatschappelijke documenten.
8. Allerlei.

Uit het verslag van die buitengewone algemene vergadering blijkt :

3. De Voorzitter doet opmerken dat deze beweringen op geen enkele beroepstukken gegrond zijn en dat deze schendend zijn. Mr. [REDACTED] zegt dat er aanwijzingen zijn. De Voorzitter stelt vast dat de vragen enkel gesteld zijn om bewijzen te bekomen en dat zij niet voorzien zijn in de dagorde.
4. Er wordt meerderheid tegen minderheid beslist de bestuurders niet te vervangen.
5. Idem als sub 4.
7. In de veronderstelling dat de onverdeeldheid de minderheidsaandeelhouders zijn, zegt de Voorzitter dat de wettelijke voorzieningen terzake zullen geëerbiedigd worden.
8. Mr. [REDACTED] maakt een vragenlijst over. De Raad van Bestuur zal deze binnen een redelijke termijn beantwoorden.

Tijdens de pleidooien hebben eisers gesteld dat zij op de algemene vergadering van 5 mei 1997 talrijke vragen hebben gesteld en dat deze vragen deels onmiddellijk en deels op de algemene vergadering van 22 oktober 1997 werden beantwoord, dat het onderzoek van die

antwoorden hen zeer ernstig heeft verontrust m.b.t. het beheer van de vennootschap. De onbevredigende antwoorden zouden bevestigd hebben dat de geringe winsten en verliezen van de vennootschap te wijten waren aan het rampzalige beheer van de bestuurders maar dat tevens de dubbelzinnige rol werd ontdekt die NV [REDACTED] waarin zij minderheidsaandeelhouder zijn, zou spelen.

Op 29 november 1997, de dag na de sluiting van de debatten zouden eisers een antwoord hebben ontvangen op hun vragen afgegeven op de buitengewone algemene vergadering van 22 oktober 1997.

De brief is gedateerd op 10 november 1997 doch slechts op 27 november 1997 ter post afgegeven.

De brief luidt als volgt :

"De vragen door U gesteld op de buitengewone algemene vergadering van 22 oktober 1997 maken geen deel uit van de punten van de dagorde van de vergadering van 22 oktober 1997, zij hebben hoofdzakelijk betrekking op de balans- en resultatenrekening van 1996, welke werd goedgekeurd op de algemene vergadering van 5 mei 1997."

Bij verzoekschrift neergelegd op 2 december 1997 hebben eisers gevraagd de debatten te heropenen om partijen toe te laten conclusies te nemen en te pleiten over het nieuwe stuk dat eisers aan het verzoekschrift hechten.

Eisers wijzen erop dat de winsten en verliezen van NV [REDACTED] zich voordoen als volgt :

1992	+ 388.000 frank (winst)
1993	+ 60.000 frank (winst)
1994	- 222.329 frank (verlies)
1995	+ 1.143.135 frank (winst)
1996	+ 404.739 frank (winst)

Zij zeggen dat het bijna niet te geloven is dat een kapitaal dat geschat is op minstens 340 miljoen gedurende vijf jaren slechts een totale winst opbrengt van 1.773.317,-fr.

Zij zijn van oordeel dat het bedrag van 739.000,-fr dat in 1996 door de vennootschap betaald werd voor "het houden van toezicht, secretariaat, administratie en boekhouding" totaal overdreven lijkt en zij vrezen dat deze gedeeltelijk niet beantwoordt aan effectief geleverde prestaties.

Zij zijn verontrust omdat de NV [REDACTED] enerzijds beweert de controle uit te oefenen binnen [REDACTED] wat de keuze en het aannemen van offertes betreft, zowel op houtverkopen als op de houtkappingen, maar anderzijds hout en machines koopt van NV [REDACTED] aan een lage prijs.

Zij breidt in die omstandigheden haar eis uit en vraagt een deskundige bij toepassing van art. 191 Venn.W.

Verweerster NV [REDACTED], heeft het spoedeisend karakter van de vorderingen betwist, zij vindt de oorspronkelijke vordering ongegrond, is van oordeel dat na de aanstelling van een commissaris het individueel onderzoeks- en controlerecht van de vennoot ophoudt en dat eisers een verkeerde interpretatie geven aan het art. 64 § 2 Venn.W.

Verweerster NV ████████ acht de vordering tot aanstelling van een deskundige bij toepassing van art. 191 Venn.W. ontoelaatbaar op basis van art. 807 Ger.W.

De commissaris-revisor houdt voor dat hij enkel en alleen binnen de beperktheden van zijn wettelijke opdracht kan eisen dat hij toegang krijgt tot de maatschappelijke zetel en afgifte kan vragen van documenten die nuttig of dienstig zijn voor de uitvoering van zijn wettelijke opdracht. Hij kan, vermits hij gebonden is door het beroepsgeheim, deze documenten niet aan eisers overmaken, eisende partijen vragen volgens hem bovendien afgifte van documenten die niets te zien hebben met de regelmatigheid van de boekhouding maar met de vraag of de vennootschap op een behoorlijke wijze wordt bestuurd; vermits de commissaris-revisor hierover zelf geen uitspraak kan doen, kan hij ook voor zichzelf dergelijke documenten niet opvragen.

BEOORDELING :

- 1 -

Nu eisers van oordeel zijn dat de verhindering van hun onderzoeks- en controlerecht hen dwarsboomt in hun bewijslast in het kader van hun vordering overeenkomstig art. 190 quater Venn.W. waarin zij werden afgewezen bij ons vonnis van 16 juli 1997 en waartegen zij zich in beroep hebben voorzien, kan hun vordering als spoedeisend worden aanzien.

- 2 -

Art. 64 § 1 bepaalt dat de controle op de financiële toestand op de jaarrekening en op de regelmatigheid de verrichtingen weer te geven in de jaarrekening, aan één of meer commissarissen wordt opgedragen.

In afwijking daarvan zijn "kleine" vennootschappen niet verplicht één of meer commissarissen te benoemen.

Art. 64 § 2 bepaalt dat indien geen commissaris wordt benoemd, niettegenstaande enige andersluidende bepaling iedere vennoot individueel de onderzoeks- en controlebevoegdheid heeft van een commissaris.

Dit betekent dat het niet is toegelaten dat de individuele controlebevoegdheid wordt uitgesloten door een statutaire bepaling (Olivier H. en Vandewalle V., Commentaar Vennootschapsrecht, Kluwer, Antwerpen, Art. 64 § 2 - 3) en niet zoals eisers voorhouden dat als er een commissaris benoemd is, het mogelijk wordt door statutaire bepalingen het recht van toezicht van de aandeelhouders te beperken en nu de statuten van NV ████████ o geen beperkingen inhouden van de uitoefening van het recht van toezicht van de aandeelhouders, het onderzoeks- en controlerecht van de vennoten blijft bestaan.

Het principe is dus klaar en duidelijk :

- één of meer commissarissen dienen aangesteld behoudens in de kleine vennootschappen, dat voorziet de wet,
- in de "kleine" vennootschappen beschikt de individuele vennoot over de bevoegdheid van een commissaris,
- de statuten van de "kleine" vennootschap kunnen het onderzoeks- en controlerecht van de vennoot niet beperken,

- wanneer in een "kleine" vennootschap een commissaris is aangeduid, verliest de individuele vennoot zijn onderzoeks- en controlerecht.

Ten onrechte houden eisers dan ook voor dat het feit dat een individuele vennoot bij aanstelling van een commissaris zijn recht verliest geen zin heeft in kleine vennootschappen zoals NV [REDACTED] en dus terzijde moet worden geschoven.

De individuele aandeelhouder heeft niet meer bevoegdheden dan een commissaris (Olivier H. en Vandewalle V., op. cit., Art. 64 § 2-4) en eisers houden dan ook ten onrechte voor dat zij over een individueel controle- en onderzoeksrecht beschikken over het beheer van de vennootschap.

De voorzitter in kort geding kan eisers dan ook geen recht toekennen waarover zij niet beschikken.

Het feit dat burgers meer en meer recht krijgen op toegang tot informatie van het bestuur verandert daaraan niets.

De oorspronkelijke eis is dus ongegrond.

In die omstandigheden kan het in het verzoekschrift tot heropening der debatten bijgebracht stuk geen invloed hebben op de oplossing van het betrokken geschil.

Voor zover het stuk in kwestie inderdaad zou aantonen dat het individueel controle- en onderzoeksrecht van eisers wordt geschonden, moet andermaal worden vastgesteld dat eisers over zulk recht niet beschikken.

Voor zover het stuk een bewijs zou vormen dat het bestuur een beslissing van de algemene vergadering zou negeren, dan kunnen wij enkel vaststellen dat een dergelijke inbreuk niet het voorwerp is van de vordering in kort geding.

- 3 -

Terecht houdt verweerder in tussenkomst voor dat hij niet kan gehouden zijn stukken op te vorderen bij de vennootschap die niets van doen hebben met zijn taak als commissaris en a fortiori dat hij niet kan gehouden zijn die stukken over te maken aan individuele vennoten.

Ook de eis in tussenkomst is ongegrond.

- 4 -

De eis overeenkomstig art. 191 Venn.W. is ontoelaatbaar overeenkomstig art. 807 Ger.W. Het gaat hier om een totaal nieuwe vordering met een totaal andere oorzaak die bovendien op andere feiten is gesteund. (cfr. Cass, 14 januari 1994, I.T.T., 1994, 406, noot; Cass., 23 november 1978, Arr. Cass., 1978-79, 335; Cass., 20 maart 1995, Arr. Cass., 1979-80, 903).

De voorschriften van art. 2-30 tot 37 van de wet van 15 juni 1935, op het gebruik van de talen in gerechtszaken, werden nageleefd.

OM DEZE REDENEN,

Wij, ██████████ voorzitter van de rechtbank van Koophandel te Hasselt, zetelend als **RECHTER IN KORT GEDING**,
bijgestaan door ██████████, hoofdgriffier,
rechtdoende op tegenspraak,

Voegen de zaken onder AR. C/97/088 en C/97/097 samen.

Verklaren het verzoek tot heropening der debatten toelaatbaar, maar ongegrond.

Verklaren de eisen toelaatbaar.

Verklaren de uitbreiding van eis ontoelaatbaar.

Verklaren de eisen ongegrond.

Veroordelen eisers tot de kosten, niet vereffend in hunnen hoofde en in hoofde van veweerder bij gebrek aan afgifte van omstandige staat, vereffend in hoofde van verweerder in tussenkomst op 8.200,-fr rechtsplegingsvergoeding.

Verklaren dit bevelschrift uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande verzet of hoger beroep en zonder borgtocht.

Aldus bevolen in Ons kabinet, gerechtshof Hasselt, in de openbare zitting van 19/12/97.

